

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Tomasz Szanciło (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie ze skargi D.C. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego [...] w K.,
sygn. akt I C [...]
z powództwa D.C.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w K. i Gminie Miejskiej K.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Rejonowego [...] w K.
z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt I WSC [...],

I. oddala zażalenie;

II. przyznaje adw. M.T. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego [...] w K. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych), w tym należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną skarżącemu D.C. z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy [...] w K. odrzucił osobistą skargę D.C. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, który miał zostać wydany przez ten Sąd w sprawie z powództwa D.C. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w K. i Gminie Miejskiej K. o ustalenie (sygn. akt I C [...]), ponieważ została samodzielnie sporządzona i podpisana przez skarżącego, a zatem z naruszeniem przymusu adwokacko-radcowskiego (art. 87¹ § 1 k.p.c.), a także z tej przyczyny, że we wskazanej sprawie nie został wydany wyrok, a jedynie postanowienie o odrzuceniu pozwu, które zostało uchylone (obecnie sprawa została zarejestrowana pod sygn. I C [...]).

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył D.C., wnosząc jednocześnie o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wniosek został uwzględniony postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2018 r. Zarządzeniem z dnia 10 września 2019 r. wezwano pełnomocnika z urzędu skarżącego do uzupełnienia braków formalnych zażalenia, w wyniku czego, w piśmie z dnia 7 października 2019 r., pełnomocnik skarżącego wskazał, że wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a zaskarżonemu postanowieniu zarzucił, iż zostało wydane z naruszeniem prawa procesowego, albowiem w trakcie wskazanego postępowania powód domagał się wznowienia postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym [...] w K. Wydział I Cywilny do sygn. akt I C [...] - w trakcie którego nie brał udziału w postępowaniu, gdyż drugi z uczestników postępowania - jego zmarła matka - odbierała i nie przekazywała dalej korespondencji w sprawie. Ponadto wskazał, że sprawa była już przedmiotem osobnego rozpatrywania przez ten Sąd Rejonowy (sygn. akt: I C [...]), która to sprawa zakończyła się zwrotem skargi. Jednocześnie wniósł o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania sprawy dotyczącej ubezwłasnowolnienia D.C., która toczy się przed Sądem Okręgowym w K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zasada ta nie odnosi się jedynie do osób

określonych w § 2 tego artykułu. Także w postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zachodzi konieczność wykazania się zdolnością postulacyjną, analogicznie jak w postępowaniu kasacyjnym, czy też zażaleniowym. Wniesienie skargi przez stronę, która nie ma zdolności postulacyjnej czyni skargę niedopuszczalną (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 stycznia 1997 r., I CZ 23/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 77; z dnia 19 grudnia 2000 r., V CZ 113/00, niepubl.; z dnia 21 grudnia 2005 r., IV CNP 24/05, niepubl.; z dnia 15 marca 2006 r., IV CNP 29/06, niepubl.). W rozpoznawanej sprawie powód nie miał zdolności postulacyjnej na podstawie art. 87¹ § 1 k.p.c., a więc nie mógł wnieść osobiście skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wobec sporządzenia i podpisania skargi osobiście przez skarżącego, uzupełnienie braku tej skargi, wynikającego z art. 87¹ § 1 k.p.c., nie mogło nastąpić nawet w sytuacji późniejszego ustanowienia dla skarżącego D.C. pełnomocnika z urzędu. Uzupełnienie lub „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem lub skargi kasacyjnej, wniesionych przez stronę osobiście, nie spełnia wymagań zachowania przymusu, o których mowa w powołanym przepisie. Celem przymusu adwokacko-radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny, jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Cel ten nie może zostać zrealizowany, jeżeli adwokat lub radca prawny jedynie „popiera” środek zaskarżenia wniesiony bezpośrednio przez stronę lub też jedynie sygnuje własnym podpisem środek zaskarżenia sporządzony przez stronę osobiście (zob. postanowienia SN: z dnia 11 marca 2008 r., II CZ 2/08, niepubl.; z dnia 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13, niepubl.; z dnia 21 października 2015 r., III CZ 48/15, niepubl.; z dnia 26 kwietnia 2019 r., niepubl.). Wskazane uchybienie ma charakter nieusuwalny, a więc nie stanowi braku formalnego w rozumieniu art. 424⁵ § 1 k.p.c., który mógłby być uzupełniony przez skarżącego stosownie do art. 424⁶ § 2 k.p.c.

Ponadto, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem zasadnie podlegała odrzuceniu przez Sąd Rejonowy także z tej przyczyny, że postanowienie zostało wydane w sprawie, w której ustawa takiej skargi nie przewiduje. Sprawa o sygn. I C

[...] (obecnie: I C [...] /17/K) nie została zakończona, pozostaje w toku, bowiem postanowienie o odrzuceniu pozwu zostało uchylone (k. 8). Nie zachodzi więc sytuacja zakończenia sprawy prawomocnym orzeczeniem.

W tym stanie rzeczy, obowiązkiem Sądu Rejonowego było odrzucenie wniesionego środka zaskarżenia, co bezzasadnie kwestionował powód.

W konsekwencji, zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego D.C. z urzędu Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 13 pkt 1 w zw. z § 16 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769), a więc przy uwzględnieniu § 7 pkt 1 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.